

meddelande

till. Länsstyrelsen i Södermanlands län
att; Urban Mattsson
611 86 Nyköping

från. Sörmlands Arkeologi AB, Patrik Gustafsson Gillbrand

datum. 2017-05-24

ang. **slutfört arkeologiskt fältarbete inom fastigheten Vilsta 2:1, Eskilstuna socken och kommun, Södermanlands län.**

Inledning

Eskilstuna kommun, planerar att upprätta en detaljplan inom fastigheten Vilsta 2:1, Eskilstuna socken och kommun, Södermanlands län.

Strax väster om detaljplaneområdet finns en fornborg (Eskilstuna 531:1) samt en fyndplats för en silverskatt (Eskilstuna 279:1). Därtill uppvisar området en topografi som antyder att det kan finnas tidigare okända fornlämningar inom utredningsområdet. Därför fattade länsstyrelsen i Södermanlands län, med stöd av 2 kap 11§, i kulturmiljölagen (1988:950) beslut om att en arkeologisk utredning skulle genomföras inom ovan rubricerade område.

Syftet med den arkeologiska utredningen var att fastställa förekomst av forn- och kulturlämningar inom det aktuella området. Resultatet från utredningen skall fungera som ett underlag för länsstyrelsens fortsatta handläggning av ärendet samt utgöra ett underlag för kommunens fortsatta planering.

I enlighet med länsstyrelsens beslut (431-6372-2016) har Sörmlands Arkeologi AB utfört en arkeologisk utredning i ovan rubricerade område. Utredningen genomfördes 2017-05-11 samt under perioden 2017-05-17 – 2017-05-19.

Utredningsområdet var drygt 13 hektar stort och är beläget inom bostadsområdet Skogsängen i södra Eskilstuna. Området består dels av öppen mark, dels av bergig skogsmark och ligger mellan 20-35 meter över havet. Jordmånen utgörs av lera, silt och morän.

Genomförande

Innan fältarbetet påbörjades genomfördes en mindre kart- och arkivstudie för att få en uppfattning om områdets topografi och historik. Därefter inventerades utredningsområdet med utgångspunkt i kart- och arkivstudien.

Inom utredningsområdet grävdes sammanlagt 10 sökschakt med hjälp av grävmaskin (S1-S10). Schakten var cirka 5 – 25 meter långa, cirka 1,5 - 3 meter breda och grävdes skiktvis ned till orörd marknivå, det vill säga till mellan 0,20 – 0,70 meters djup. Schakten rensades kontinuerligt för hand av arkeolog. Sökschakten grävdes i syfte att utreda om det fanns fornlämningar ej synliga ovan mark. Därtill gräves totalt 8 stycken 1x1 meter stora rutor för hand ned till ett djup om cirka 0,25 meter inom objekt 8 och 9. Anledningen var att det inte gick att köra fram en grävmaskin till objekten på grund av tät skog.

Sökschakt, rutor, anläggningar och objekt dokumenterades digitalt med RTK-GPS samt beskrevs i text. Ett representativt urval av lämningar och objekt fotograferades med hjälp av digitalkamera.

Resultat

Enligt äldre kartmaterial från år 1710, 1897 - 1901 och 1957 utgjordes större delen av utredningsområdet tidigare av skog och berg. Åker- och hagmarksytor fanns i huvudsak i områdets östra delar. Enligt de äldsta storskaliga kartorna från år 1647 finns en uppgift om att torpet Bryggaretorp skall ha legat centralt inom utredningsområdet (**objekt 10**). Enligt karttexten var Bryggaretorp ett av flera nybyggen som uppfördes inom Eskilstuna ladugårds utmark under mitten av 1600-talet. Torpet finns inte utmarkerat på kartor från år 1710 och därefter.

Efter kart- och arkivstudien samt inventeringen kunde 8 boplatslägen pekas ut (**objekt 2 - 9**). Därtill påträffades 4 stenmurar inom utredningsområdets nordöstra del i samband med inventeringstillfället (**objekt 1:1 - 1:4**). Inom ytan fanns även rikligt med dumpade stenmassor från senare tid. Murarna ligger inom en yta som benämns som kalvhage tillhörande torpet Viptorp på en karta från år 1710. Torpet revs på 1960-talet och var beläget strax nordöst om utredningsområdet.

Vid **objekt 10**, den utpekade platsen för Bryggaretorp, kunde inga husgrunder eller andra indikationer på bebyggelse ses vid inventeringen. Platsen utgörs av kuperad skogsmark med markanta inslag av blockig morän. Strax norr om den utpekade platsen finns idag en fotbollsplan. Det är möjligt att Bryggaretorp kan ha legat här, eftersom kartan är svår att rektifiera och därmed kan eventuella bebyggelse lämningar ha försvunnit i samband med anläggandet av bollplanen.

Objekt 6 utgjordes av ett boplatsläge beläget i ett sandigt sadelläge vänd mot nordöst, cirka 20 - 25 meter över havet. I schakt 8 påträffades en härdgrop (A1) i form av skörbränd sten och kol. Anläggningen delundersöktes och bedömdes vara av förhistorisk karaktär. I en radie om 2 - 3 meter runt anläggningen fanns det rikligt med skörbränd sten i sanden (A2).

Objekt 7 bestod av ett boplatsläge beläget i en stenfri flack sydöstsluttning, ca 20 - 25 meter över havet. Inom ytan öppnades två sökschakt och i schakt 9 framkom en härdbotten som bestod av skörbränd sten samt sot (A3). Ytan har förmodligen tidigare fungerat som en åker. Anläggningen bedömdes vara av förhistorisk karaktär.

Inget av antikvariskt intresse framkom i övriga sökschakt och rutor, därför utgår **objekt 2 - 5 och 8 - 9**.

Resultaten från utredningen redovisas sammanfattningsvis i nedan bifogade bilagor (1 - 5).

Patrik Gustafsson Gillbrand

Den 24/5 2017

Bilagor:

Bilaga 1. Utdrag ur Fastighetskartan med förundersökningsområdet (blå linje) och FMIS utmarkerat. Skala 1:10 000.

Bilaga 2. Utdrag ur Fastighetskartan med förundersökningsområdet, objekt, sökschakt, topografi och FMIS utmarkerat. Skala 1:1000.

Bilaga 3. Utdrag ur Fastighetskartan med utredningsområdet, objekt 1 och objekt 2 samt sökschakt utmarkerat. Skala 1:2000.

Bilaga 4. Utdrag ur Fastighetskartan med utredningsområdet, objekt 3-10 samt sökschakt och rutor utmarkerat. Skala 1:2000.

Bilaga 5. Resultattabell.